

نومرو : ۹۶

اداره خاه

ایستانبول ، جفال اوغلنده

دائرة اجتهدده

“ Idjtihad ” Constantinople

دوردنجی سنه

اجتهاد

۶ مارت ۱۳۳۰

آبونه

سنه لك آلتی آیلق
تورکیا ایچین : ۵ غروش ۳۰ غروش
ممالك اجنبیه ایچین ۱۵ فرانق ۸ فرانق

نسخه سی ۵۰ یاره

حریت فکریه یه خادم
پنجشنبه کونلری چیقار اجتماعی ، ادبی مجموعه

مدیر مرخص : الہامی صفا

دین فاتح سلطان محمد رسام « به لینی » به تصویر
 هایونلری رسم ایتدیرمه مشمی ایدی ؟
 قانون سلطان سلیمانک « بودین » دن اغتنام ایدرك
 استانبوله کتیردیکی « آپولون » هیكلی داماد ابراهیم پاشانک
 سلطان احمدده کی قوناغنک اوکنه اقامه اولونما مشمی ایدی ؟
 اسکندریهده محمدعلینک هیكلی رکز اولندی زمان
 «الازهر» علماسی البته اویقوده دکلدی.

آنحوق بوجهل وقدر ناشناسلق مع التأسف حالا
 استانبولزده حکمران اولیورکه جستمکان مغفور «عبدالعزیز»
 خانک طونجبدن معمول وحجم هیكلی هنوز موقع احتشام
 واحترامی بولامیور، توز طویراق ایچنده سورونیور.
 بوکون مرحوم طیاره جیلر مزقچی، صادق ونوری بو
 مبارک ومیجل ناملره اضافه آبدلر تأسیس ایدلک ایسته نیور.
 آبدلر جمعیت ویا وقایع اعتباریه بر معنی افاده
 ایده بیلیر، فقط هیچ بر وقت شخصیتی تمثیل ایتمز، تأثیر
 استقبالیسنی اجرا ایده مز.

بز مطلقا بوفن قربانلرینک هیكلری رکز ایتملی ز.
 اولادهز، احفادهز، انسالز نظر کده بو محترم شخصیتلری
 تأیید ایتدیرملی ز. بوکا هیچ بر کیسه نك اعتراض
 ایده جکنی ظن ایتمیورم.

هم بز علمامزک مثلاً صوقوللینک انشاسنه تشبث ایتدیکی
 رصدخانه نك هدمی ایچون اهالی بی تشویق وتحریک کبی
 مخرب معرفت دکل : آرتق مشوق وخادم مدنیت
 اولملری ایسته یورز. بز ینه اولنلرک هر منفعت اومدقلری
 طرفه آرزولری داخلنده قوالر ویره رک برچوق عصیان
 عسکرلره ونتیجه سی اوله رق بوزواللی مملکتی فلا کتدن
 فلا کته وعصر لرجه تدنیلره اوغرا تملری دکل؛ اجتماعیات
 کبی علوم حاضره ایله ده اشتغال ایدرك امت اسلامیه نك
 حالته وقوف پیدا ایتملری، ترقی نامنه هرشی بیلملری
 هر درلوفو اندی تقدیر ایتملری والخاصل ماضی پرستلکدن
 ال آلتک چکمه لرینی ایسته یورز. بونلری طلب ایتمک بز
 حقمزدر.

بوکون سواققلرده، دیوارلرده، اولرده، کتابلرده
 حتی کبریت قوطیلرینه وارنجیه قدر هر یرده، هر شیده
 رسملر موجود. مابه الاقتضار رساملرده مالکیز.
 بالخاصه صنایع نفیسه مکتبمز بر دوره انتباه و ترقی بی
 ادراک ایدیور. بونکله برابر عجبا ایچمزدن قاچ کشیده
 پت پرستلکه جزئی بر تمایل کوروندی که هیكل رکزندن
 منع ایدیله لم ؟

یوقسه خلق صنم پرست ایتمک خصوصنده رسمک
 کولکللی ویا کولککسز اولسنک بر تأثیریمی واردر ؟
 بوکون علمای دین فصل ترسیم وتصاویرک منعی قابل
 وجاز اولمدینی بر دورده بولندقلرینه قانع اولمشلر ایسه
 یارینده هیكل رکزینک لزوم وجودینه - علوم
 واحتیاجات حاضره ادله سیله - قانع اولمالیدرلر.
 فن اوغرینه، ملت اغورینه فدای جان ایدن اوج
 بویوک وتام شهیدلر مرکز ناملری تایید وخاطره لرینی تجیل
 ایچون «آبد» دکل؛ همان هیكللرینک رکزینه تشبث
 ایتملی ایدک.

کوز تپه ۲۸ شباط ۲۲۹ جمعه تاریخ معلی
 امسانه شریف

رباعیات خیام

51

سرازهمه نا کسان باید داشت

راز ازهمه بلبلان باید داشت

بنکرکه بجان مردمان می چکنی

چشم ازهمه مردمان نهان باید داشت .

بوتون بوش بوغازلردن سرعزی صاقلی ملو تاق مجبوریننده بز ؛
 بوتون بلبل لردن رازعزی کیزلهمه لی بز . کندیلرینه اسرار
 تودیع اولوندیفندن دولای نظر عامه دن کیزلهمه مجبور ایتمکله
 انسانلرک روحنه القا ایتدی که صیقیتدی بی ملاحظه ایت. [۵]

[۵] «موسیو» نیکولا نك، بو رباعی به تخصیص ایتدیکی
 شرحه نظراً عمر خیام . بوراده ، اللهنه سم ایدیور : هوام
 عوامه فاش ایدیلهمه به جک اسرار الهیه به مطلع اولانلرک باطنی

52

ساقی چوزمانه در شکست من وتست
دنیا نه سراچه نشست من وتست
گوزانکه میان من وتوجام می است
میدان بیقین که حق بدست ومن تست .

ای ساقی! مادام که زمان، سنی و بنی قیرماق از مک قصدند در.
دنیا سنک و بنم ایچین او طور اچاق بیر آرامگاه اولماز . فقط
امین اول . که بو عرفان و محبت شرابنک کاسه سی سنکله بنم
آره مزده بولوندو بجه حق سنکله بنم آلزده در .

53

عمری بکل ویاده برقیم و بکشت
یک کار من ازدور جهان راست نکشت

از می چونشد هیچ مرادی حاصل
راهی که برفت راهرو باز نکشت

بو تون بیر عمری المده باده اولدینی حالدله کلر ایچنده
کشت و کنار ایله کچیردک . جهانده هیچ بیر ایشم دوز کیمه دی .
واقعا می دن هیچ بیر مرادم حاصل اولادی فقط بیر بولده
پورو مکده دوام ایدن آدم کری به عودت ایده من .

54

می در کف من نه که دلم در تابست
وین عمر کیز پای چون سیماست
برخز ، که بیداری دولت خوابست
برخیز که آتش جوانی آبت .

شراب محبت کاسه سنی بنم الله قوی زیرا کو کلدله حرارت
وار و بو عمر ، سیما [جیوه] کیی آقوب کیدیور .
قالی ! زیرا طالعک او یانیقانی [یعنی اقبال و سمادت]
رویا کیی سریع الزوال در .
قالی ! زیرا کنجک آتشی آقوب کیدن صو کیی در .

55

ما کافر عشقیم و مسلمان دگرست
ما مور ضعیفم و سلیمان دگرست

آتش زنه منفس ویرمه بهرک جکد بکری اضطرابه تلح ایدیور .
خلفه اظهار ایده مه دیکم سرائر که بنی نه مه مطلع قیلدک؟ دیور .
فرانسز حکیمی و شاعری M. Guyau ایسه :

Le Vrai, je sais, fait souffrir Voir c'est peut-
être mourir Qu'importe ô mon œil regarde !
دیور، که « بیایم حقیقه اطلاع عذاب ویربر ، کورمک
بلکه اولمک در . نه اهمیتی وار ای کوزم سن بیه گور » دیمکدر .

از ما رخ زرد و جامه کهنه طلب
بازارچه قصب فروشان دگرست .

بز عشق و محبته طایانلرز . مسلمان باشقادر ؛ بز ضعیف
قاریجه یز سلیمان باشقادر ، بز دن عشق و محبت تأثیر یله صارارمش
چهره ، ساده و وضع لباس ایسته ، اییک قاش صاتیلان بازار
بوراده دکل باشقا یرده در .

56

می خوردن و شاد بودن آیین منست
فارغ بودن ز کفر و دین دین منست
کفتم بعروس دهر کاین تو چیست
کفتا دل خرم تو کاین منست .

عشق و محبت شرابی ایچمک و نشئه لی اولماق بنم آیینم در .
کفردن و دین دن فارغ اولماق بنم دینم در . عروس دهره سنک
مهرک نه در دیبه سوردم ، جواباً « بنم مهرم ، سنک
انشراح قلبک ، سنک منشرح کو کلک در » دیدی . [*]

57

نه لایق دوز خم نه خورد بهشت
ایزد داند گل مرا از چه سرشت
چون کافر درویشم و چون قعجه زست
نه دین و نه دنیا و نه امید بهشت .

نه جهنمه مستحکم ، نه جنته لایقم . بنم طو پراغمی نه ایله
یو غوردیفی الله بیلیر .
کافر درویش و قعجه زشت کیییم نه دینم وار نه دنیام
وار نه ده جنت امیدم وار . [**]

[*] کاین جهاز یا خود آغیراق کله لر یله ده ترجمه اولونا
بیلیر . مقصد ، نکاح عقدی ایچین پیشین و یا مؤخرأ ویریلن و یا
ویریله سی تمهد اولونان مبلغ و یا مالدر .

[**] عرفی :

کفر نه ، اسلام نه ، اسلام کفر آمر نه ؛
حکمت ایزد نه دایم چیست در ایجاد من .

دیور . خیام بوراده « لما تقولون عالا تفعلون ؟ » یعنی
کنند بگزک اجرا ایتمه دیککز شیشی باشقارینه نه دن توصیه
و وعظ ایدیور سگیز خطاب عتابنه لایق اولان ساخته و سوخته
صوفولره تلمیح ایدیور . یوقسه خیامک امید بهشتی اولماسه ده
دینی و دنیایی اولدینی محقق در . اولنک مقصدی بوراده ریا کار
متقی لری قیر باجلا مقدر .

58

نفت بسك خانه همی ماند راست
جزبانك میلن تہی از او هیچ نحو است
رو به صفتست و خواب خرگوش دهد
آشوب پلنك دارد و گرك دغا ست .

ای انسان، احتراصك بیر نه و کوپکنه، هر نقطه ده، مشابه در.
اوندن قورو کورولتودن غیر بیر شی بکله مه .
اوتیلکی طبیعتنه در و طاوشان اویقوسی ویریر [*] . قاپلان
آزغینلی ایله قورت بیر تیجیلینی اونده بیرلشمشدر .

59

هر سبزه که در کنار جوئی رسته ست
گوئی زلب فرشته خوئی رسته ست
هان بر سر سبزه با بخواری تنهی
کان سبزه بخاك لاله روئی رسته ست .

بیر صویك کنارنده یتیشن هریشیللك فرشته خلقتنده بیر
کوزلك دوداغندن نما بولشدر دیه بیلیرسین، بناء علیه یشیللك
اوزه رینه آیاغکی غرور و استخفاف ایله باصمه، چونکه او -
بلکه - بیر لاله یوزلو کوزلك طویراغندن حاصل اولمشدر .

60

هر دل ، که در او نور محبت بسرشت
کر ساکن مسجدست و کر ز اهل کنشت
درد فتر عشق که را نام نوشت
آزاد زدوخ است و فارغ ز بهشت

محبت نوریه نورلاناں هر کوکل ، ایستر مسجدده ساکن
اولسون ایستره حاورا اهل بولونسون ، بیر کره عشق دفتینه
ناهنی یاردیرمش اولماق حیثیتله او ، جهنم قورقوسندن آزاده
و جنت انتظارندن فارغ بولونور .

64

۱ يك جرعه می زمك كانووس بهست
وز تحت «قباد» وملكت «طوس» بهست
هر ناله که عاشقی بر آرد بسحر
از نعره زاهدان سالوس بهست

[*] بیر آدمی طاوشان اویقوسیله اویونماق یا خود بیر آدمه
طاوشان اویقوسی ویرمك دیمك، آلداتماق، امنیتنی سوء استعمال
ایتمك دیمکدر ،

62

هر چند که از کنه بدبختم وزشت
نومید نیم چوبت پرستان زکشت
اماسحری که میرم از مخوری

می خواهم و معشوقه چه دوزخ چه بهشت .
واقعا کنه ندهن بدبخت و بد لقايم . معبدلری اهلرینك
مغفرتندن نومید اولمایان بت پرستلر کی بی ده نا امید دكلم .
غمورلق دن اوله جكم صباح ، محبت شرابی یله معشوقه مك حضورینی
ایسته رم ؛ جهنم نهدر ؟ جنت نهدر ؟ [**]

63

می خوردن من نه از برای طربست
تر بهر فساد و ترك دین وادبست
خواهم که ز یخودی بر آرم نفسی
می خوردن و مست بودنم زین سببست .

نیم شراب ایچدیكم کیفم ایچین دكلدر . فساد ایچین دین
و ادبی ترك ایتمك ایچین دكلدر . ایسته یورم که یخودلقدن بیر نفس
آلایم ، نیم شراب انجمه و مست اولام بو سببله در .

[1] کیانیان سلاله سندن ایکینچی حکمداردر . « ایران » بی لرله
« توران » لیلر آره سنده کی بی رحمانه محاربه لر بوسلاله حکمداری
زماننده اولمشدر .

[2] « قباد » یا خود « کیقباد » کیانیان سلاله حکمداریسینك
بیرنجیسی در . پیشدادیان [یعنی ایلك عدالت توزیعچیلری]
سلاله حکمداریسینك اوتجیسی « نوزدر » ، « توران » پادشاهی
« افراسیاب » طرفندن اولدورولدیکی وقت . « کیقباد »
« دماوند » جوارنده البرز albrouz داغلرینه جکیلره رك یاشاماقدہ
بولونیوردی « ایران » مؤرخلری بویله یازاولر .

[3] « طوس » ، « پیشدادیان » سلاله سندن بیر پره نس
و قهرمان در . « خراسان » ده کاش اولوب « امام غزالی » نك
« نصرالدین طوسی » نك « فردوسی » نك دوغدینی « طوس »
شهری بو « طوس ابن نوزدر » طرفندن بنا و یا اعمار اولونمشدر
و بو اسمی آلمشدر .

[**] حضرت « خیام » ، بوراده ، « قرآن » ك الہی
الاصل اولماسنی قبول ایتمه دیکلرندن متصوفلری پیغمبرك شفاعتندن
و جنت دن محروم ، خائب و خاسر عدایدن منلاره بیر استهزا
قیرباجی صاووریور .